

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Veroniky Křest'anové, Dr., a soudců JUDr. Tomáše Novosada a Mgr. Jana Kobery ve věci

žalobce: **Z** [REDACTED] **K** [REDACTED], narozený dne [REDACTED]
bytem [REDACTED]
zastoupený advokátem Mgr. Zdeňkem Pokorným
sídlem Anenská 8/8, 602 00 Brno

proti
žalované: **Česká republika-Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2

o zaplacení 604 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. října 2021, č. j. 42 C 259/2010-244, ve znění opravného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 10. února 2022, č. j. 42 C 259/2010-261,

takto:

- I. Odvolání do výroku I rozsudku soudu prvního stupně se odmítá.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku III mění jen tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku ve výši **73 809,14 Kč** s úrokem z prodlení z této částky ve výši 7,75 % ročně od 23. září 2010 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku, jinak se v tomto výroku potvrzuje.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. **Žalobce**, resp. jeho právní předchůdce V [redacted] K [redacted] ([redacted]), se žalobou podanou dne 24. září 2010 u Obvodního soudu pro Prahu 2 jako soudu prvního stupně ve znění pozdějších změn (rozšíření) a zpětvzetí domáhá po žalované zaplacení částky 604 000 Kč s příslušenstvím jako náhrady nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku řízení vedeného V [redacted] K [redacted] u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. [redacted] o zaplacení částky 88 854,90 Kč s příslušenstvím, které bylo zahájeno dne 8. října 1999 a skončilo dne 27. ledna 2011. Náhrady nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku odškodňovaného řízení se žalobce, resp. původně jeho právní předchůdce, domáhal i v řízení vedeném u Městského soudu v Brně pod sp. zn. [redacted] (dále také jen „Brněnské odškodňovací řízení“) tam však požadoval zadostiučinění jen ve vztahu k období do 29. března 2007. V tomto řízení (dále také „Pražské odškodňovací řízení“) žádal žalobce, aby odškodnění zohlednilo i to, že samo odškodňovací řízení trvá nepřiměřeně dlouho.
2. **Žalovaná** nespornuje, že odškodňované řízení bylo nepřiměřeně dlouhé, ale uplatněný nárok neuznává. Považuje za dostatečné, že k odčinění nemajetkové újmy zaplatila právnímu předchůdci žalobce již před zahájením Brněnského odškodňovacího řízení částku 34 000 Kč a v říjnu 2010 částku 16 000 Kč. V Brněnském odškodňovacím řízení pak byla žalované uložena povinnost zaplatit žalobci na náhradu nemajetkové újmy dalších 36 348,50 Kč s příslušenstvím a 32 503,30 Kč s příslušenstvím. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby.
3. **Soud prvního stupně** rozsudkem označeným v záhlaví rozhodl tak, že výrokem I připustil rozšíření žaloby tak, že žalobce se nadále domáhá na žalované zaplacení částky 604 000 Kč s příslušenstvím sestávajícím ze zákonného úroku z prodlení z částky 254 000 Kč od 23. září 2010 do zaplacení, z částky 16 000 Kč od 23. září 2010 do 21. října 2010 a z částky 350 000 Kč od 28. září 2021 do zaplacení; výrokem II uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 7,75% úrok z prodlení ročně z částky 16 000 Kč od 23. září 2010 do 21. října 2010 do 15 dnů od právní moci rozsudku; výrokem III zamítl žalobu o 604 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 254 000 Kč od 23. září 2010 do zaplacení a s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % ročně z částky 350 000 Kč od 28. září 2021 do zaplacení a výrokem IV žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení k rukám právního zástupce žalobce částku 57 200,09 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku.
4. Takto rozhodl soud prvního stupně na základě skutkových zjištění týkajících se průběhu odškodňovaného řízení, Brněnského odškodňovacího řízení a právní argumentace vycházející z aplikace zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), (dále i jen „OdpŠk“), které jsou uvedeny v písemném odůvodnění napadeného rozsudku a které není třeba v zájmu stručnosti podrobně opakovat. Odvolací soud na ně odkazuje. Soud prvního stupně výsledně uzavřel, že žalobci jako náhrada nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku odškodňovaného řízení se zohledněním nepřiměřené délky Pražského odškodňovacího řízení náleží na náhradě nemajetkové újmy částka 162 013 Kč (124 200 Kč a 37 813 Kč). Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně současně dospěl k závěru, že žalobci se již dostalo na náhradě nemajetkové újmy celkem částky ve výši 252 818,80 Kč (z toho v souvislosti s Brněnským odškodňovacím řízením 236 818,80 Kč a dále 16 000 Kč) a že tato částka převyšuje částku, na kterou má žalobce podle soudu prvního stupně nárok, žalobu v celém rozsahu zamítl, až na požadované příslušenství k částce 16 000 Kč.
5. **Žalobce** podal proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání, kterým napadá výrok I, III a IV. Namítá, že soud prvního stupně nepřihlédl k tomu, že žalobce (dále se pod označením žalobce míní – podle okolností i původní žalobce) usiloval o to, aby bylo zamezeno dalším průtahům v odškodňovaném řízení, pouze uvedl, že se na délce řízení nijak zásadně nepodílel, nedůvodně

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Hájková

považoval význam řízení za pro žalobce snížený, nesprávně vycházel ze základní částky odškodnění 15 000 Kč, v Brněnském odškodňovacím řízení odškodnění vycházelo z adekvátní částky 17 000 Kč, není zde namístě snižovat výši zadostiučinění ani z důvodu počtu stupňů soudní soustavy, ani pro skutkovou složitost. Soud prvního stupně se v Pražském odškodňovacím řízení zásadně a nedůvodně odchýlil od závěrů rozhodnutí v Brněnském odškodňovacím řízení a nepřípustně „překročil“ žalobou vymezený předmět řízení, když se zabýval odškodněním celého řízení. Nesouhlasí ani s tím, jak soud prvního stupně zohlednil nepřiměřenou délku samotného Pražského odškodňovacího řízení. Nesouhlasí s tím, že ta byla ovlivněna skutečností, že žalobce vedl vedle sebe Brněnské a Pražské odškodňovací řízení, že tím žalobce zkomplikoval postup soudu, že Pražské odškodňovací řízení bylo přerušeno do skončení Brněnského odškodňovacího řízení, že délku Pražského odškodňovacího řízení lze přičítat toliko k tíži žalobce. Ohrazuje se i proti tomu, jak soud prvního stupně stanovil délku Pražského odškodňovacího řízení, základní částku i okolnosti ji snižující. Ač ji soud prvního stupně výsledně vypočetl na 37 813 Kč, žalobci ji ani nepřiznal. Soud prvního stupně též nesprávně zjistil výši částky, které se žalobci již na náhradě nemajetkové újmy dostalo. Nejednalo se o 252 818,80 Kč, jak uvádí soud prvního stupně, ale o celkem 102 854,80 Kč poskytnutých v souvislosti s Brněnským odškodňovacím řízením a 16 000 Kč v souvislosti s Pražským odškodňovacím řízením. Nesouhlasí ani s tím, jak soud prvního stupně rozhodl o náhradě nákladů řízení, principiálně se ohrazuje i proti tomu, že lhůta k plnění není stanovena jako třídní, jak je běžné. Navrhl, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě vyhovějí v plném rozsahu a přizná žalobci náhradu nákladů řízení v plné výši.

6. **Žalovaná** se k odvolání vyjádřila tak, že jej považuje za nedůvodné, navrhla potvrzení rozsudku soudu prvního stupně a požádala o přiznání náhrady nákladů odvolacího řízení. Soud prvního stupně si podle žalované učinil dostatečná a správná skutková zjištění a vyvodil z nich správné právní závěry.
7. Proti výroku I rozsudku soudu prvního stupně není odvolání přípustné [§ 202 odst. 1 písm. d) o. s. ř.] a odvolací soud v tomto rozsahu odvolání žalobce postupem podle § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl. Výrok I rozsudku soudu prvního stupně nabyl doručením rozsudku právní mocí (§ 159 o. s. ř.).
8. **Odvolací soud** přezkoumal z podnětu podaného odvolání rozsudek soudu prvního stupně v přípustně napadeném rozsahu, a to včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a o. s. ř.) a odvolání žalobce shledal částečně důvodným. V rozsahu výroku II nabyl rozsudek soudu prvního stupně samostatně právní mocí (§ 206 odst. 2 o. s. ř.).
9. Odvolací soud věc projednal při jednání dne 2. června 2022, řádně předvolaná žalovaná se z jednání omluvila a souhlasila s jednáním bez své účasti. Odvolací soud tak v souladu s § 101 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 211 o. s. ř. jednal v její nepřítomnosti.
10. Soud prvního stupně v zásadě správně zjistil skutkový stav týkající se průběhu odškodňovaného řízení. Odvolací soud tak na zjištění soudu prvního stupně – s korekcemi dále uvedenými – odkazuje.
11. Soud prvního stupně pochybil, pokud učinil zjištění jen ohledně výše žalované jistiny v odškodňovaném řízení (žaloba o 88 851,90 Kč a po částečném zpětvzetí ze dne 13. února 2004 o 44 042,90 Kč). Při úvahách o limitaci výše odškodnění je totiž třeba zjistit (a přihlížet) i k příslušenství včetně nákladů řízení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2012, sp. zn. 30 Cdo 3412/2011). Odvolací soud tak doplňuje, že v odškodňovaném řízení žalobce žádal úrok z prodlení v roční sazbě 18,25 %, a to z částky 88 851,90 Kč od 29. prosince 1997 do 26. ledna 2004 a z částky 44 809 Kč od 27. ledna 2004 do zaplacení, jak plyne např. z bodu 6 odůvodnění rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 7. února 2019, č. j. [REDAKCE]. Na náhradě nákladů řízení byla žalobci v odškodňovaném řízení výsledně – po zásahu Ústavního

soudu - přiznána usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. listopadu 2010 částka 95 843,40 Kč.

12. Soud prvního stupně pochybil též tím, že uzavřel, že žalobci se v souvislosti s Brněnským odškodňovacím řízením dostalo zadostiučinění ve výši 236 818,80 Kč. Správně činí tato částka 102 851,80 Kč. 34 000 Kč se žalobci dostalo na základě předběžného uplatnění, 36 348,50 Kč s příslušenstvím na základě rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 7. února 2019, č. j. [REDAKCE] a částka 32 503,50 Kč s příslušenstvím na základě rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. prosince 2020, č. j. [REDAKCE] což i jednotlivě plyne z bodů 13, 27 a 29 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně. Spolu s částkou 16 000 Kč poskytnutou žalovanou v říjnu 2010 se tak žalobci dostalo zadostiučinění za nepřiměřenou délku odškodňovaného řízení ve výši 118 851,80 Kč.
13. Důvodná je i námitka žalobce, že vzhledem k významně nepřiměřené délce odškodňovaného řízení, které trvalo 11 let 3 měsíce a 19 dnů, není namístě vycházet z nejnižší základní odškodňovací sazby dle stanoviska Nejvyššího soudu Cpjn 206/2010, které bylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 58/2011, (dále také jen Stanovisko) ve výši 15 000 Kč, nýbrž vyšší.
14. Odvolací soud zde ve shodě se závěry v Brněnském odškodňovacím řízení shledává přiměřenou základní sazbu 17 000 Kč a za první dva roky polovinu.
15. Význam řízení pro žalobce na rozdíl od soudu prvního stupně hodnotí odvolací soud nikoli jako snížený, nýbrž jako standardní.
16. Žalobce v zásadě nijak negativně nepřispěl k délce odškodňovaného řízení, pouze po dobu několika málo měsíců bylo řízení i k jeho návrhu ze dne 16. listopadu 2004 přerušeno (již dne 21. března 2005 požádal o pokračování) a jednou jeho zástupce žádal pro kolizi s jiným jednáním o odročení jednání, které bylo dne 9. března 2007 nařízeno na den 10. dubna 2007), současně ale platí, že žalobce aktivně za řízení brojil proti průtahům.
17. Ze žádného z těchto dvou důvodů tak není namístě částku snižovat.
18. Shodně se soudem prvního stupně odvolací soud shledává odškodňované řízení jako do jisté míry skutkově složité, neboť zjištění skutkového stavu záviselo na svědeckých výpovědích.
19. Se soudem prvního stupně se odvolací soud shoduje i v tom, že je namístě přihlížet k tomu, že odškodňované řízení bylo vedeno před několika stupni soudní soustavy, rozhodoval zde nejen soud prvního stupně, ale i soud odvolací a pak k ústavní stížnosti dokonce Ústavní soud.
20. Z každého z těchto dvou důvodů je namístě snížit částku o 10 %.
21. Významné pro výši zadostiučinění je pak ale i to, že řízení bylo postiženo víceletým průtahem (řízení bylo zahájeno 8. října 1999, platební rozkaz byl vydán sice již dne 29. listopadu 1999, odpor podán 14. ledna 2000, ale první jednání ve věci se konalo až dne 5. srpna 2003) a pak po další víceleté období nebyly úkony činy koncentrovaně a v přiměřených lhůtách, čehož důsledkem bylo, že po návrhu na pokračování řízení ze dne 21. března 2005 se další jednání konalo až 15. července 2007.
22. Pro postup soudů je tak namístě částku zvýšit o 30 % a výsledně o 10 %.
23. Na tomto místě považuje odvolací soud za důležité zdůraznit, že ustálená judikatura (srov. k tomu i Stanovisko), sice připouští, aby se poškozený domáhal náhrady nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku řízení již v průběhu takového řízení, avšak nejde o samostatný nárok. Nárok na náhradu nemajetkové újmy za nepřiměřenou délku (celého) řízení je nárokem jediným. Soud, který rozhoduje následně, není vázán jinými závěry, než samotným výrokem. Je na něm, aby vycházel z celé délky odškodňovaného řízení, sám posoudil přiměřenost takové délky a přihlédl k rozhodným okolnostem a určil tak i celkovou výši přiměřeného zadostiučinění. Poškozenému

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Hájková

- přízná jen tolik, kolik mu doposud nebylo přiznáno, případně dobrovolně poskytnuto. Bylo by nepřipustné, aby výhoda, že nárok na odškodnění újmy vlivem nepřiměřené délky řízení lze uplatnit ještě před skončením řízení, vedla k znevýhodnění poškozených, kteří se odškodnění domáhají až za řízení jako celek. (srov. k tomu rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2328/2015).
24. Soud prvního stupně tak postupoval co do principu zcela správně, když při stanovení výše zadostiučinění vycházel z celé délky odškodňovaného řízení a uzavřel, že lze přiznat jen plnění nad již poskytnutou/přiznanou částku.
25. Celkovou výši zadostiučinění však vypočetl nesprávně z důvodů shora popsaných. Správná výše podle odvolacího soudu činí 192 661,94 Kč $[(10,25 \cdot 17000 + 17000 / 12 / 30 \cdot 19) \cdot 1,1]$; kdy pro vysvětlenou číslo 10,25 odpovídá 11 letům a 3 měsíců při poloční sazbě za první dva roky]. Vzhledem k tomu, že žalobci se dostalo již částky 118 851,80 Kč, je namístě mu přiznat ještě 73 809,14 Kč (včetně příslušenství). K tomu odvolací soud jen na okraj poznamenává, že pokud by na nárok nehlédl jako na jediný a počítal odškodnění sice se zohledněním celé délky řízení, avšak jen čistě za období od 30. března 2007 do 27. ledna 2011, tj. 3 let a (skoro) 10 měsíců, pak by dospěl k částce 71 683,33 Kč $[(3 \cdot 17000 + 17000 / 12 \cdot 10) \cdot 1,1]$, od které by musel odečíst ještě i zaplacených 16 000 Kč, a žalobci by mohl přiznat jen 55 683,33 Kč, což by ale zase vedlo k nedůvodnému znevýhodnění.
26. S žalobcem lze souhlasit, že soudní judikatura dovodila, že v samotném odškodňovacím řízení lze kompenzovat újmu způsobenou poškozenému tím, že i odškodňovací řízení je nepřiměřeně dlouhé. Podrobně tento institut popsal Nejvyšší soud v usnesení ze dne 23. června 2021, č. j. 30 Cdo 1128/2021-312, kterým odmítl dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. prosince 2020, č. j. [redacted] tj. rozsudku, kterým bylo pravomocně skončeno Brněnské odškodňovací řízení a kterým byl shledán požadavek na kompenzaci za nepřiměřenou délku samotného Brněnského odškodňovacího řízení za nedůvodný. I odvolací soud v Pražském odškodňovacím řízení shledává takový požadavek za nedůvodný. Stejně pro tento závěr odvolacího soudu je, že Pražské odškodňovací řízení bylo vedeno zcela neúčelně. Totiž, i když je odškodňovací řízení zahájeno ještě v průběhu odškodňovaného řízení, rozhodují soudy nikoli podle stavu k předběžnému uplatnění či k podání žaloby, ale podle stavu ke dni rozhodování soudu o tomto nároku (srov. Stanovisko). V Brněnském odškodňovacím řízení už i v pořadí první rozsudek (Městského soudu v Brně ze dne 24. listopadu 2011, č. j. [redacted] byl vydán po skončení odškodňovaného řízení, samozřejmě tedy i poslední (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 9. prosince 2020, č. j. [redacted]). Celé Pražské odškodňovací řízení bylo vedeno zcela neúčelně, žalobci v něm sice bylo částečně přiznáno požadované plnění, ale o tom mohlo být rozhodnuto již v Brněnském odškodňovacím řízení. Koneckonců Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 7. února 2019, č. j. [redacted] tak i (navzdory požadavku žalobce) rozhodl. Požadavek, aby se žalobci zde dostalo kompenzace za řízení, které žalobce vedl vedle Brněnského odškodňovacího řízení zcela neúčelně, nemůže být důvodný.
27. Odvolací soud tak postupem podle § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. částečně změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku III o věci samé tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci ještě 73 809,14 Kč s příslušenstvím, ve zbylém rozsahu rozsudek soudu prvního stupně v tomto výroku potvrdil. Lhůtu k plnění odvolací soud k žádosti žalované (tu učinila již ve vyjádření k žalobě pro případ, že by jí byla uložena povinnost k plnění) stanovil odvolací soud podle § 160 odst. 1 v části věty za středníkem o. s. ř. Odpovídá podmínkám čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu, jimiž se žalovaná při výplatě peněžních plnění řídí, přičemž soudu současně nejsou známy okolnosti, pro něž by bylo důvodné se domnívat, že stanovení delší lhůty k plnění oproti běžné třídní lhůtě může žalobci přivodit újmu, pouze nesouhlas s takovýmto postupem není důvodem žádost žalované odeprít.

28. Vzhledem k tomu, že odvolací soud částečně změnil rozhodnutí soudu prvního stupně o věci samé, rozhodoval odvolací soud na základě § 224 odst. 2 o. s. ř. nejen o **nákladech** odvolacího řízení, ale znovu i o nákladech řízení před soudem prvního stupně. Tím byl automaticky odklizen nákladový výrok IV rozsudku soudu prvního stupně.
29. Neúčelnost vedení Pražského odškodňovacího řízení odvolací soud zohlednil i v rozhodnutí o nákladech řízení. Postupem podle § 142 odst. 1 o. s. ř. *arg. a contrario*, pro odvolací řízení ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř., rozhodl tak, jak plyne z výroku III tohoto rozsudku. Žalobci sice vzniklo právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů, avšak žalobcem vynaložené náklady na (neúčelné) Pražské odškodňovací řízení byly vynaloženy zcela neúčelně a právo na náhradu nákladů řízení se vztahuje jen na náklady účelně vynaložené. Pro úplnost i vzhledem k odvolací námitce žalobce odvolací soud dodává, že zmínka o § 142 odst. 1 o. s. ř. (nikoli § 142 odst. 3 o. s. ř.) pramení ze závěrů usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. února 2014, sp. zn. 30 Cdo 2707/2013, které bylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 40/2014; to také zmiňuje tarifní hodnotu podle § 9 odst. 4 písm. a) advokátního tarifu, aplikované soudem prvního stupně.

Poučení:

Proti výroku II tohoto rozsudku **je** dovolání přípustné k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně do dvou měsíců od jeho doručení, jestliže dovoláním napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Proti výroku I a III tohoto rozsudku dovolání přípustné **není**.

Praha 2. června 2022

JUDr. Veronika Křest'ánová, Dr. v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Hájková